

Natuurverslag
Eendenkooi van Warmond
2023

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
2	Broedvogelmonitoring voorjaar 2023.....	5
2.1	Methode	5
2.2	Aantal inventarisaties	5
2.3	Resultaten	5
2.4	IJsvogel met drie broedsels	6
3	Watervogeltelling 2022/2023	10
3.1	Methode	10
3.2	Resultaten	10
3.2.1	Wilde Eend, Smient en Wintertaling	10
3.2.2	Andere eenden-soorten	12
3.3	Hoogste aantal per seizoen	12
4	Slaapplaatstelling 2022/2023	13
4.1	Methode	13
4.2	Resultaten	14
5	Zoogdiermonitoring 2023	15
5.1	Waargenomen soorten.....	15
6	Ringen 2023	17
6.1	Waarom ringen?	17
6.2	Ringen bij de eendenkooi	17
6.3	Openbare publicatie ringgegevens.....	17
6.4	Vangsten waterwild 2023	19
6.5	Overige vangsten 2023	19
6.6	Nestkasten 2023	20
6.7	Plannen volgend jaar.....	21
7	Bioblitz 2023	22
7.1	Algemeen	22
7.2	Werkwijze	22
7.3	Aantal soorten.....	23
7.4	Vogels.....	23

7.5	Zoogdieren en amfibieën.....	23
7.6	Insecten	24
7.7	Overige geleedpotigen en ongewervelden.....	24
7.8	Vissen.....	24
7.9	Hogere planten.....	25
7.10	Mossen en korstmossen	25
7.11	Paddenstoelen	25
7.12	Totaal aantal soorten tot en met 2023	25

1 Inleiding

Voor u ligt het natuurverslag 2023 van de Eendenkooi Warmond. Voor de volledigheid zijn nu alle tellingen en waarnemingen, die in de eendenkooi hebben plaatsgevonden, in één verslag samengevat. Voorzien van toelichting en uitleg over wat er is geteld, waarom en wat er met de gegevens wordt gedaan.

Als eendenkooi kunnen we in het bijzonder trots zijn op het allereerste broedgeval hier van de IJsvogel. Het was onverwacht dat het optimaliseren van de IJsvogelwand onmiddellijk zo succesvol zou zijn.

En het legsel van de Torenvalk in de nieuwe Torenvalkkast was ook een cadeautje. Het loont duidelijk om mogelijkheden te creëren voor de vogels om te broeden.

Dit verslag is ook voorzien van foto's ter verduidelijking. De foto van de jonge Torenvalkjes toen ze geringd werden, is aandoenlijk. En voegt zo iets essentieels toe aan het natuurverslag: niet alleen data doen er toe, immers zonder vogels zijn er geen data.

Uit dit verslag blijkt dat niet alleen eenden de eendenkooi als rustplaats en broedplaats ervaren, maar dat ook andere vogels hier een veilige plek vinden.

Bijzonder was ook de Bioblitz in het kader van 400 jaar eendenkooi. Dit heeft tot een indrukwekkende soortenlijst voor dit kleine stukje natuur geleid.

Dank aan de vrijwilligers die hun tijd en energie hebben gestoken in het waarnemen en vastleggen, in de vorm van cijfers, foto's en opnames, van al deze gegevens.

Namens het bestuur van de eendenkooi,

Danusia Hendriks

2 Broedvogelmonitoring voorjaar 2023

2.1 Methode

In de eendenkooi hebben we sinds lange tijd weer de territoria van broedvogels in kaart gebracht.

We doen dit volgens de gestandaardiseerde BMP-A methode van Sovon¹.

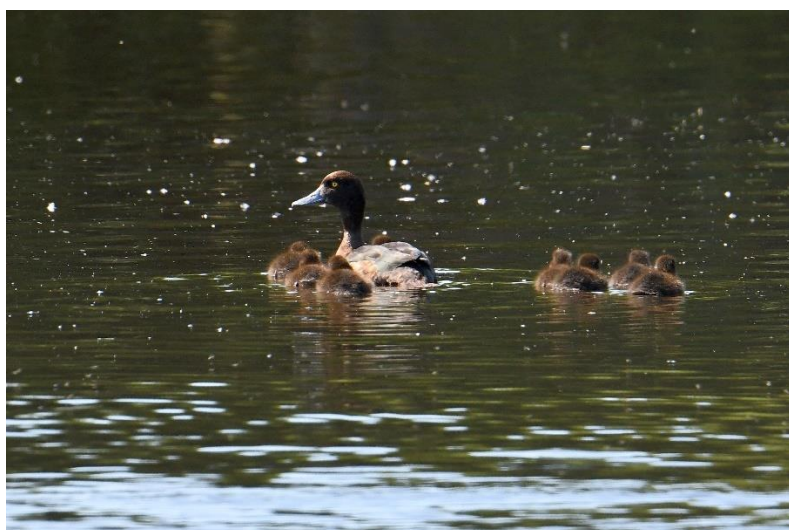
Via deze methode hebben we van alle aanwezige vogels op basis van territoriumgedrag (b.v. zang, verzamelen van nestmateriaal, voeren van jongen, baltsgedrag, waakzame kreten) de territoria geïnventariseerd.

Bij de inventarisatie maakten we gebruik van de app Avimap.

2.2 Aantal inventarisaties

De volgende telrondes hebben we gedaan:

- 6x vroeg op de ochtend (starten bij zonsopkomst)
- 1x in de avond begin juni
- 2x aparte ronde in april voor Wilde Eenden en Soepeenden²

Figuur 1 - Kuiifeend met jongen (juni 2023)

2.3 Resultaten

Totaal hebben we van 31 soorten territoria aangetroffen. Voor een klein gebied (ruim 3 hectare) als de eendenkooi een vrij hoog aantal.

Bijzondere soorten, welke zijn aangetroffen zijn o.a. de Braamsluiper, Spotvogel, Tuinfluiter, Kuiifeend, Bergeend, Torenvalk en IJsvogel.

¹ Sovon is een organisatie, welke samen met duizenden vrijwilligers, de ontwikkelingen in aantallen en verspreiding van vogels in kaart brengt.

² Soepeend is een bastaard van de Wilde Eend. Door kruising met tamme ontsnapte eenden is een kleurafwijking in het verenkleed ontstaan.

Hieronder de tabel met broedterritoria met gegevens uit 2023 en de eerdere telling uit 2011.

Soort	2023	2011
Bergeend	2	
Braamsluiper	1	
Ekster	1	
Fazant	1	
Fitis	2	
Grauwe Vliegenvanger		1
Groenling	1	1
Heggenmus	1	3
Holenduif		1
Houtduif	3	2
IJsvogel	1	
Kauw	1	
Koekoek	1	1
Koolmees	6	6
Krakeend	3	3
Kuifeend	4	4
Meerkoet	2	2
Merel	5	2

Soort	2023	2011
Nijlgans	1	
Pimpelmees	5	1
Putter	4	1
Roodborst	2	
Slobeend	1	
Soepeend	4	
Spotvogel	1	2
Tjiftjaf	5	1
Torenavalk	2	
Tuinfluitier	1	2
Vink		1
Waterhoen	2	
Wilde Eend	45	25
Winterkoning	16	3
Witte Kwikstaart	2	
Zwarte Kraai		1
Zwartkop	5	2

De vergelijking met de aantallen uit 2011 is lastig, omdat de omstandigheden niet bekend zijn. Het lijkt er op dat de vogels welke gebruik maken van lagere begroeiing en takkenrillen zoals de Winterkoning zijn toegenomen, terwijl vogels welke de voorkeur hebben aan hogere bomen (Holenduif, Vink) zijn afgenomen.

Opmerkingen bij de telling van 2023;

- Voor de Torenavalk zijn twee broedterritoria aangegeven, maar het betreft hetzelfde paartje wat na een mislukt broedsel in de kast in de buurt van het kooihuisje verhuisde naar de kast aan de NO-kant van de eendenkooi.
- Van de Spotvogel bestaat het vermoeden dat er twee broedterritoria waren maar hier zijn geen twee uitsluitende waarnemingen van vastgelegd.

2.4 IJsvogel met drie broedsels

De eendenkooi had al een speciale kunstwand om IJsvogels de gelegenheid te bieden om te broeden. IJsvogels gebruiken voor hun nestgangen normaal gesproken steile oevers, maar deze ontbreken in de eendenkooi.

De IJsvogelwand werd echter niet gebruikt, terwijl we de IJsvogel wel regelmatig zagen. In 2022 is daarom het plan opgevat om de bestaande IJsvogelwand te optimaliseren. Er is o.a. extra grond aangebracht, het aantal gaten voor nestgangen is uitgebreid, overwoekerende planten zijn zoveel mogelijk verwijderd en twee kunstnesten zijn

ingegraven.

Dit heeft geleid tot het allereerste broedgeval van de IJsvogel in de eendenkooi.

Figuur 2 - IJsvogelwand na de verbeteringen (april 2023)

Figuur 3 - IJsvogelwand ingesloten door overwoekerende Brandnetels (september 2023)

Tijdens het broedseizoen is met de nodige terughoudendheid gemaaid rondom de IJsvogelwand. De overwoekerende Brandnetels zijn een paar keer uit én voor de nestgangen verwijderd, zodat de IJsvogel de nestgang kon blijven bereiken.

Figuur 4 - IJsvogel (man) op de lat voor de IJsvogelwand

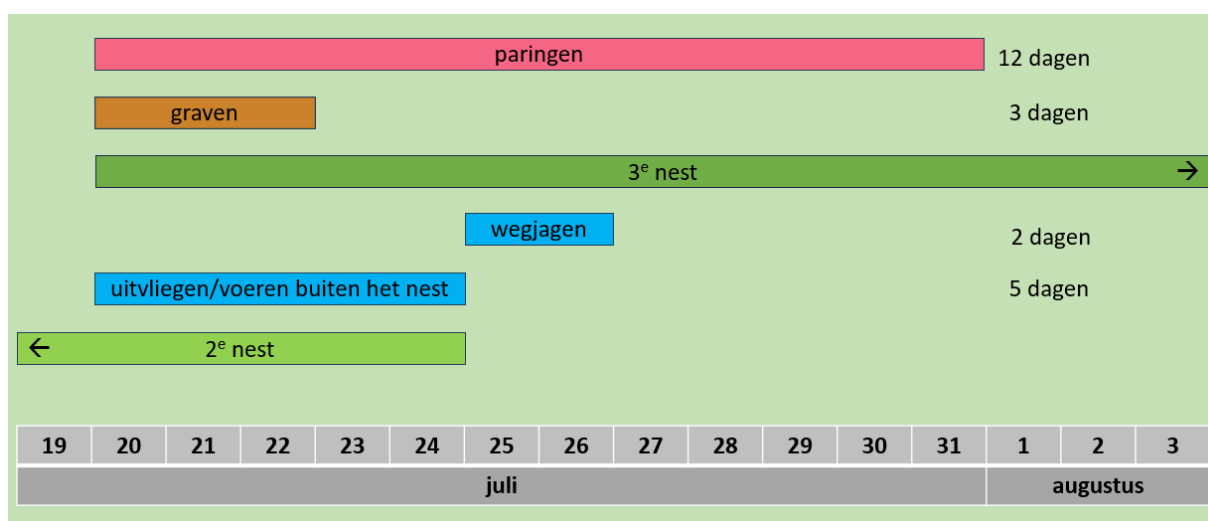
Figuur 5 - Pas uitgevlogen jonge IJsvogel met fletse kleuren en korte snavel met witte punt (juni 2023)

Totaal hadden de IJsvogels in 2023 drie nesten met uitgevlogen jongen.
Hieronder bij benadering de start data van het broeden en de uitvliegdata. Van deze laatste zijn er waarnemingen, waarbij er jongen in de eendenkooi zijn gezien.

Nest	Start broeden	Uitvliegen jongen
1	?? april	8 juni uitgevlogen jong gezien
2	ongeveer 4 juni	20-24 juli meerdere keren uitgevlogen jongen gezien, waarvan 1x een drietal bij elkaar
3	ongeveer 29 juli	10-13 september 2x uitgevlogen jongen gezien

Zowel bij de overgang van het eerste naar het tweede als het tweede naar het derde nest was er een overlap. De figuur illustreert dit voor de overgang van het tweede naar het derde nest;

de ouders waren de jongen van het tweede nest nog aan het voeren, terwijl er ook gegraven werd aan een nestgang voor het derde nest en er paringen plaatsvonden. Voor het eerste en derde nest werd dezelfde nestgang gebruikt.

Figuur 6 – Gedrag van IJsvogels bij de IJsvogelwand tijdens de overgang van het tweede naar het derde nest

3 Watervogeltelling 2022/2023

De watervogeltellingen zijn in voorgaande jaren ook al voor Sovon gedaan. Vanaf dit jaar zijn echter wel een paar aanpassingen gedaan;

- Er wordt onderscheid gemaakt tussen Wilde Eend en Soepeend.
- Er worden meer soorten watervogels geteld dan alleen eenden.

3.1 Methode

De watervogeltelling volgt de methode van Sovon, waarbij maandelijks in de periode september 2022 t/m april 2023 een telling wordt gedaan. De resultaten worden met Sovon gedeeld.

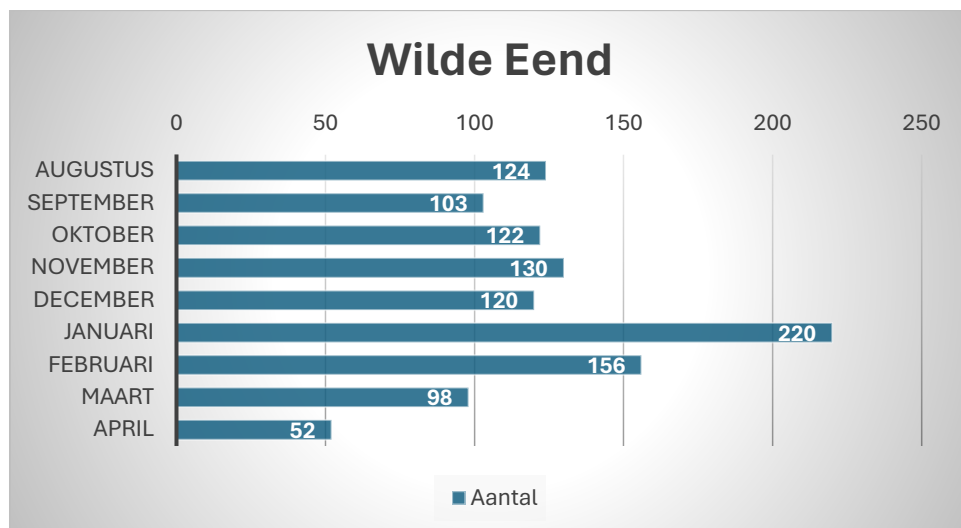
We telden op de vrijdag vóór de zaterdag welke Sovon als voorkeursdatum aangaf. De reden was dat op zaterdag vaak onderhoud plaatsvond wat de telling kon verstoren. De telling was tussen 10.00 en 11.30 uur.

3.2 Resultaten

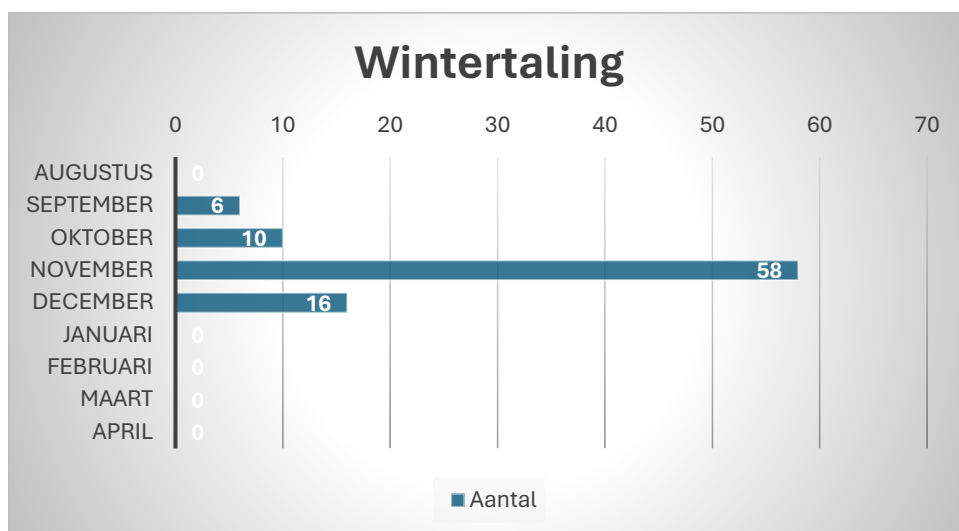
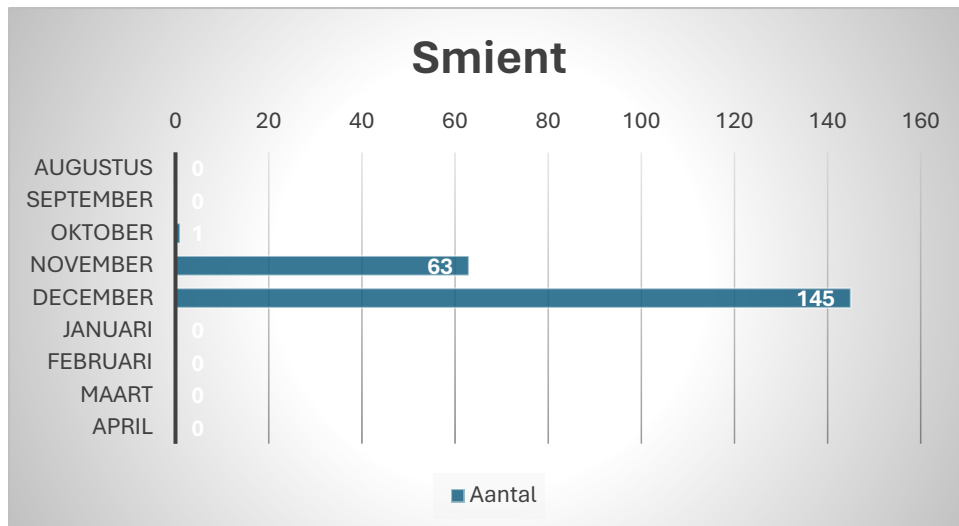
Voor dit verslag beperken we ons voor het winterhalfjaar tot de eenden.

3.2.1 Wilde Eend, Smient en Wintertaling

Naast de Wilde Eend (en Soepeend³) komen in de winterperiode met name Smienten en Wintertalingen naar de eendenkooi.

³ Van de Soepeend zijn er meestal ongeveer 10% van het aantal Wilde Eenden aanwezig. B.v. als er 200 Wilde Eenden aanwezig zijn, zijn er ook nog 20 Soepeenden.

In december-januari waren noodzakelijke werkzaamheden aan de beschoeiing van de kooiplas nodig. Dit zorgde voor een grote verstoring waardoor de Smienten en Wintertalingen vanaf half december de eendenkooi meden.

I.v.m. bovenstaande werkzaamheden is er dit winterseizoen ook geen rustperiode ingelast en is er zowel op dinsdag als zaterdag, weliswaar buiten de kooiplas, onderhoud gepleegd. Dit heeft als resultaat gehad dat er weinig echte Wilde Eenden (de eenden welke in de winter naar Nederland trekken vanuit het oosten) naar de eendenkooi kwamen. Het aantal Wilde Eenden in de periode augustus t/m december is dan ook een weerspiegeling van de zogenaamde stal⁴.

In januari was er wel een opvallend hoger aantal Wilde Eenden. De reden hiervoor was waarschijnlijk de storm voor en tijdens de telling. Hierdoor zochten meer eenden de beschutting van de eendenkooi op, ondanks de werkzaamheden.

⁴ De stal is de groep eenden welke het jaarrond in de eendenkooi aanwezig is en gebruikt wordt om in het najaar de echte wilde eenden naar de eendenkooi te lokken.

3.2.2 Andere eenden-soorten

Van Krakeend, Kuifeend, Nijlgans, Slobeend en Tafeleend zijn de aantallen niet in grafieken weergegeven, omdat het niet om grote aantallen gaat.

Het weergegeven gemiddelde is over de maanden september 2022 t/m april 2023.

Soort	Gemiddeld	Uitschieters
Krakeend	12	4 tot 16
Kuifeend	4	0 tot 6
Nijlgans	2	0 tot 4
Slobeend	6	1 tot 16
Tafeleend	1-2	

Tijdens de vorst was er 1x een Pijlstaart aanwezig.

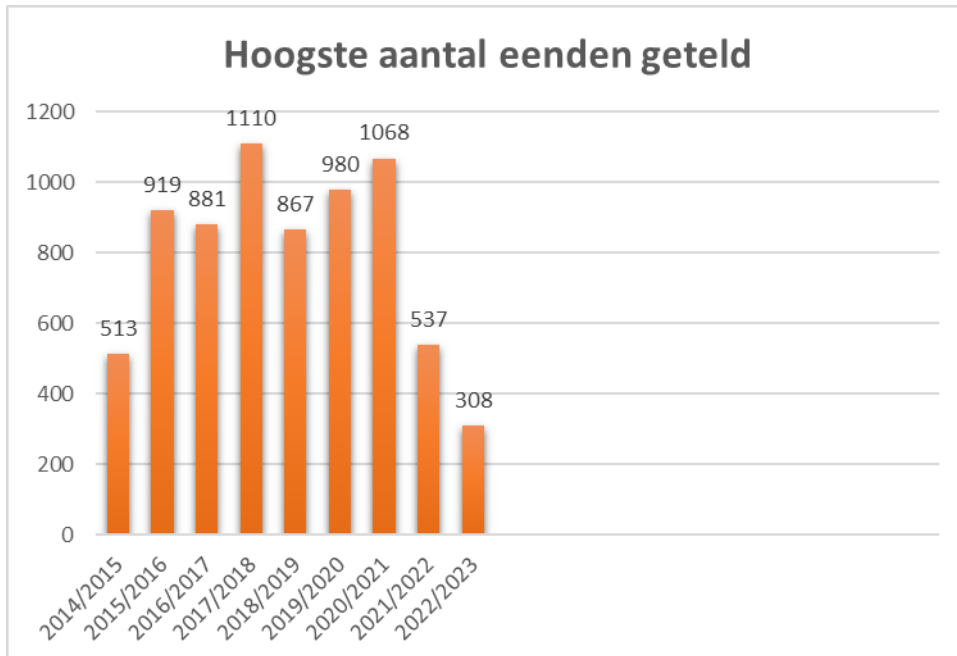
3.3 Hoogste aantal per seizoen

Onderstaande grafiek laat het hoogste aantal eenden van alle soorten zien wat in één telling in het betreffende winterseizoen is geteld vanaf 2014/2015.

Dit hoogste aantal wordt altijd bereikt in de maanden november, december of januari.

Dit zijn de maanden dat de aantallen Smienten en Wintertalingen het hoogst zijn.

Duidelijk te zien is dat de laatste jaren het aantal eenden, wat de eendenkooi in het winterseizoen bezoekt, omlaag is gegaan. Voor 2022/2023 is het verklaarbaar, maar voor vorig jaar is de reden onduidelijk.

4 Slaapplaatstelling 2022/2023

4.1 Methode

Het betreft hier de telling van Aalscholvers en Grote Zilverreigers op hun slaapplaats in de eendenkooi. Deze soorten slapen buiten het broedseizoen vaak samen. Tegen de avond zoeken ze de rust van de eendenkooi op. In de vroege ochtend vertrekken ze weer om elders te foerageren.

Figuur 7 - Verzamelde Grote Zilverreigers in de schemering

De tellingen voeren we minimaal drie keer per seizoen uit in de maanden oktober, december en februari.

Extra tellingen in andere maanden zijn optioneel.

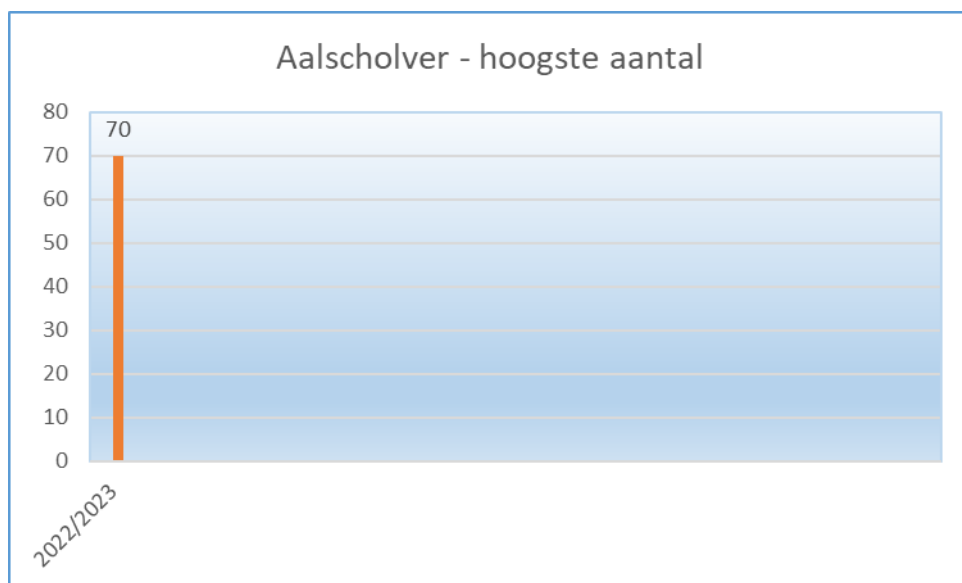
De tellingen geven we door aan Sovon.

4.2 Resultaten

Per seizoen geven we de telling met het hoogste aantal weer.

In december-januari waren noodzakelijke werkzaamheden aan de beschoeiing van de kooiplas nodig. Dit zorgde voor een grote verstoring waardoor de Aalscholvers en Grote Zilverreigers vanaf half december de eendenkooi als slaapplaats links lieten liggen.

In de 2^e helft van 2023 zijn de Aalscholvers en Grote Zilverreigers de eendenkooi weer als slaapplaats gaan gebruiken.

5 Zoogdiermonitoring 2023

Dit jaar hebben we vooral ervaring opgedaan met het monitoren m.b.v. wildcamera's. Hiermee is meer inzicht verkregen in hoe de apparatuur het beste kan worden ingesteld, wat goede plekken zijn om de wildcamera's op te stellen en welke periodes het beste gemonitord kan worden.

In 2024 zullen we meer in vaste periodes en op vaste plekken gaan monitoren.

5.1 Waargenomen soorten

De volgende zoogdiersoorten zijn waargenomen:

- Bosspitsmuis onbekend
- Bruine Rat
- Bunzing
- Gewone Bosmuis
- Haas
- Huiskat
- Huisspitsmuis
- Rosse Woelmuis
- Wezel

Figuur 8 - Gewone Bosmuis

Figuur 9 - Rosse Woelmuis

Figuur 10 – Wezel

6 Ringen 2023

6.1 Waarom ringen?

In de Eendenkooi Warmond worden de eenden, maar soms ook andere vogels, die gevangen worden geringd. Het ringen van vogels wordt alleen gedaan voor een bepaald (wetenschappelijk) doel. Ringen wordt alleen gedaan door mensen, ringers, die daarvoor zijn opgeleid en examen hebben gedaan. Het algemene doel van ringen is om meer te weten te komen 1) over de verspreiding in de directe omgeving (dispersie), 2) trek, 3) conditie, 4) geslacht, 5) leeftijd, 6) overleving en 7) het voorkomen van ziektes, met name zoönoses (zoals vogelgriep), die op mensen (en andere zoogdieren) overdraagbaar zijn. Een belangrijk doel van ringen is dat de vogels *teruggevangen* of gevonden (geschoten, verkeerslachtoffer etc.) worden, zodat de verspreiding, maar vooral ook de overleving kan worden bepaald. Deze ecologische informatie is een noodzakelijk onderdeel om trends in aantallen van de vogels te kunnen verklaren, teneinde, indien nodig, gericht beleid te kunnen formuleren en actie te kunnen ondernemen.

6.2 Ringen bij de eendenkooi

Medio 2022 is Wil Tamis als ringer begonnen, en in de huidige situatie zijn Annemieke de Winter en Kees Lips ringers in opleiding (zgn. aspirant ringers). Annemieke de Winter heeft in september met succes een tussentijdse evaluatie gedaan voor het ringexamen. Het voeren van de eenden in de eendenkooi werd in het afgelopen jaar gecombineerd met een poging om eenden te vangen op maandag en op vrijdag. Bij toeval werden ook op andere dagen wel eens eenden of soms andere vogels in de pijpen gevangen. In augustus hebben we 20 jonge eenden verkregen vanuit de Eendenkooi Vijfhuizen, die in het wenhok en pijp 1 aan de kooi gewend zijn geraakt.

6.3 Openbare publicatie ringgegevens

In 2023 zijn we begonnen met het openbaar registreren van de vangsten op www.trektellen.nl. Hierop kan iedereen zien, wanneer, welke vangsten zijn gedaan door wie. De resultaten voor 2023 voor onze eendenkooi van deze website zijn als tabel hieronder opgenomen.

Totalen Eendenkooi Warmond 2023

Ook ter plaatse ☐ 20

Soort	jan	feb	mar	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	Totaal	Nieuw geringd	Terug- gevangen	Maximum	Presentie (%)	Presentie (dagen)	Eerste	Laatste
1. Soepeend	0	3	0	8	3	0	0	0	3	2	1	0	20	8	12	2 (17 feb)	22	17	13 feb	24 nov
2. Bergeend	0	0	0	0	2	0	2	0	0	0	0	0	4	3	1	2 (22 jul)	4	3	1 mei	22 jul
3. Slobeend	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	3	2	1	1 (9 jan)	4	3	9 jan	13 sep
4. Krakeend	0	0	0	0	3	2	0	0	0	2	0	0	7	6	1	2 (4 mei)	5	4	3 mei	20 okt
5. Wilde Eend	20	23	10	19	10	3	11	10	20	4	18	5	153	70	83	19 (18 sep)	66	51	2 jan	13 dec
6. Waterhoen	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	2	0	1 (31 jan)	3	2	31 jan	29 dec
7. Meerkoet	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	2	1	1	1 (25 mei)	3	2	25 mei	4 jul
8. Blauwe Reiger	0	2	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	5	0	5	1 (9 feb)	6	5	9 feb	28 dec
9. Wespendif	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	1 (8 sep)	1	1	8 sep	8 sep
10. Havik	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0	1 (24 jul)	1	1	24 jul	24 jul
11. Torenvalk	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	3	3	0	3 (23 jun)	1	1	23 jun	23 jun
12. Koolmees	0	0	0	0	30	0	0	0	0	0	0	0	30	30	0	15 (22 mei)	5	4	19 mei	31 mei
13. Merel	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	3	0	1 (28 feb)	4	3	28 feb	1 dec
14. Roodborst	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3	1	2	1 (10 feb)	4	3	10 feb	14 dec
Soort	jan	feb	mar	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	Totaal	Nieuw geringd	Terug- gevangen	Maximum	Presentie (%)	Presentie (dagen)	Eerste	Laatste
Totaal	22	30	11	27	50	8	15	10	25	9	19	11	237	131	106		100	77		
Teluren	1:30	6:00	0:00	8:00	4:30	5:00	0:00	3:30	1:00	4:30	6:30	5:30	46:00							

6.4 Vangsten waterwild 2023

Van de Wilde eend (incl. Soepeend) zijn er 78 nieuw geringd en 95 teruggevangen. Alle terugvangsten waren eigen terugmeldingen. Een terugmelding was van een tien jaar geleden geringde woerd, die was geslagen door een Havik. Opmerkelijk was verder dat veel terugmeldingen pas geringde vogels betroffen. Naast de Wilde eend zijn kleine aantallen blauwgoed gevangen: Bergeend, Slobeend en Krakeend. Incidenteel zijn ook Waterhoen, Meerkoet en Blauwe reiger als watervogels gevangen, waarbij een terugvondst van een Meerkoet een vermoedelijk slachtoffer van botulisme was. Bij de Blauwe reiger ging het om terugvangsten van verleden jaar en van een jonge vogel, ge(kleur)ringd nabij Medemblik.

In de zomer was er een uitbraak van (waarschijnlijk) botulisme in de kooi, met gelukkig een beperkt aantal dode en zieke eenden. De zieke eenden werden opgevangen in de vangkooitjes en herstelden gelukkig met vers water en voer! Van een klein aantal eenden, waaronder de dode en zieke eenden, zijn zoönosemonsters afgenomen. Er is geen zoönose vastgesteld bij deze onderzochte eenden.

6.5 Overige vangsten 2023

Naast de watervogels zijn ook enkele andere soorten gevangen in de pijpen, - Havik, Wespendif en Merel. Daarnaast verdwaalde er af en toe een Roodborst in de werkschuur, die ook werd gevangen en geringd.

6.6 Nestkasten 2023

Torenvalk en Koolmees zijn geringd in de nestkasten in de eendenkooi. Dit is gebeurd in het kader van het nestkaarten-project van SOVON⁵. Daarbij is het doel om het broedsucces te bepalen door de monitoring van de nestkasten. Door voorzichtige controles wordt er informatie over aantal eieren, datum eerste ei, aantal uitgekomen eieren en aantal uitgevlogen jongen verzameld. Deze informatie over het broedsucces is ook cruciaal om trends in aantallen vogels te kunnen duiden.

De Torenvalk begon met twee eieren in de kerkuilenkast, dat broedsel werd verlaten, vervolgens werd een kleine week de oude torenvalkkast bezet, met tenslotte een vervollegsels met vier eieren in de nieuwe torenvalkkast.

Hiervan zijn drie jongen uitgevlogen.

Er hangen in de eendenkooi ongeveer 15 nestkasten voor zangvogels, die zijn gemonitord door Annemieke en Kees. In zes van de 15 werd er dit jaar een broedpoging gedaan, vijfmaal Koolmees en éénmaal Pimpelmees. Helaas zijn er twee legfels mislukt, dit betrof een koolmees-nestje en het pimpelmees-nestje. De overige vier koolmees-nestjes waren succesvol: alle jonge vogeltjes zijn uitgevlogen. Er waren drie nestjes van zeven en een van zes jonge koolmeesjes, allen zijn geringd alsook drie oudervogels. De gegevens zijn doorgegeven aan SOVON.

⁵ <https://sovon.nl/tellen/telprojecten/nestkaarten>

6.7 Plannen volgend jaar

In het nieuwe jaar willen we de vangsten van de eenden verder verbeteren. Dat is nog een hele kunst (zonder kooikerhondje). Ook willen we wat systematischer onderzoek doen naar het voorkomen van zoönosen onder de eenden. Hopelijk hebben we in het nieuwe jaar ook een extra ringer erbij. Een aantal nestkasten worden verplaatst/vervangen naar minder storingsgevoelige plekken.

7 Bioblitz 2023

7.1 Algemeen

In 2023 bestond de Eendenkooi Warmond 400 jaar. Daar omheen zijn een aantal feestelijkheden georganiseerd, waaronder de Bioblitz 400. Doel van een Bioblitz is om zoveel mogelijk soorten, planten, dieren, paddenstoelen etc., dus wilde flora en fauna, te spotten in het kalenderjaar, om op die manier aandacht te krijgen voor de biodiversiteit. Wat is er zoal te vinden in onze eendenkooi? Aan de Bioblitz 400 was ook een prijs verbonden nl. een mooi boek over de flora in de Duin- en Bollenstreek. Deze prijs is op 11 januari 2024 tijdens de jaarlijkse bijeenkomst van de Eendenkooi Warmond in de Stal op Kaageiland uitgereikt.

7.2 Werkwijze

11 Winnaar van de Bioblitz 400: Jeroen van der Klaauw

Aan de Bioblitz hebben verschillende mensen van binnen en buiten de kooi bijgedragen. Van buiten de kooi is een grote bijdrage geleverd door de KNNV-afdeling Bollenstreek (Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging). Zij hebben een grote bijdrage geleverd door excursies gericht op micro-, en macropaddenstoelen, op nachtvlinders en vleermuizen. Met name dank aan Jan en Riek Bischoff Tulleken, die dit mogelijk maakte, met enkele van hun kompanen. Naast de excursies van de KNNV-Bollenstreek hebben vele vrijwilligers van de kooi bijgedragen. Van maart tot en met september was er op de 4^e zaterdagmiddag van de maand, een excursie die open stond voor de kooivrijwilligers. Daarnaast kwam informatie binnen via de verschillende tellingen van watervogels en broedvogels, en van het ringwerk. Een belangrijke tool om soorten uit onbekendere groepen op naam te brengen is een identificatie-app op de smartphone, zoals ObsIdentify.

Alle waarnemingen werden zoveel mogelijk vastgelegd in www.waarneming.nl. Hierbinnen kan je de Eendenkooi Warmond opzoeken als gebied, dan vind je een overzicht van alle aangetroffen soorten en waarnemingen, en vervolgens kan je een jaar selecteren, in ons geval 2023 ⁶. De bedoeling van de Bioblitz is om zoveel mogelijk soorten binnen een jaar in een bepaald gebied te vinden. Maar aan het vaststellen welke soorten mogen worden meegeteld en welke niet, zitten haken en ogen. Bij waarneming.nl zitten validatoren die in geval van twijfel beoordelen of de waarnemingen valide is. Daarnaast zijn veel soorten niet altijd in het veld goed op naam te brengen, en worden samengevat in soortgroepen, bijv. de Hondсроos-groep. Deze worden niet als

6

https://waarneming.nl/locations/36579/species/?species_group_id=0&start_date=&end_date=&filter_month=&filter_year=2023&include_exotic_and_extinct=on&use_local_taxonomy=on&own_species=all+species

echte soort meegeteld. Ook aangeplante soorten zoals de Ginkgo worden niet meegeteld, hoewel de scheidslijn tussen wild/verwilderd en aangeplant vaak arbitrair is. Zo zijn er nog andere haken en ogen te noemen, maar het zou te ver voeren, hier daar diep op in te gaan.

7.3 Aantal soorten

Vóór 2023. Voor 2023 waren er al ca. 370 soorten in de eendenkooi gezien. Hier zitten enkele hele bijzondere bij, zoals de Goudlijster, een zeer zeldzame dwaalgast uit Siberië, die in de kooi is gevangen, en opgenomen is in de collectie van Naturalis, zie foto rechts.

Maar ook een zeldzame soort als de Zeearend is al driemaal in de eendenkooi waargenomen, het laatst in 2010 door Bart van Konijnenburg.

In 2023. In 2023 zijn maar liefst 478 “echte” soorten waargenomen (daarnaast 37 verzamelsoorten).

7.4 Vogels

Hieronder 96 soorten vogels, inclusief de Soepeend, die een vorm is van de Wilde eend. De meest zeldzame soort was een vroege waarneming in september van een Bladkoning. Andere opmerkelijke waarnemingen waren van de Toendrarietgans, Koekoek, Regenwulp, Houtsnip, Groenpootruiter, Zwartkopmeeuw, Purperreiger, Wespendif (een vangst), IJsvogel, Slechtvalk, Fluiter, Bosrietzanger en Spotvogel (zeker twee territoria), en ten slotte een Beflijster waargenomen op een van de cameravallen.

7.5 Zoogdieren en amfibieën

Er zijn zeker 11 soorten zoogdieren waargenomen in en boven de kooi, met meer zeldzamere soorten als Huisspitsmuis, Laatvlieger, Wezel en Bunzing. Bij deze soorten wordt bijv. de (verwilderde) Huiskatten die met name in het voorjaar in de kooi rondzwerven, niet meegerekend. Van de Bunzing werden helaas drie jonge dieren dood gevonden op een van de paden. Deze zijn opgestuurd naar het DWHC (Dutch Wildlife Health Centre) te Utrecht, maar een zekere doodsoorzaak kon niet worden vastgesteld (vermoedelijk ondervoeding). Er werden maar twee soorten amfibieën vastgesteld: Bruine kikker en Kleine watersalamander, die laatste werd gevonden bij het verzagen van boomstammetjes voor hardhout.

7.6 Insecten

In totaal werden 65 soorten insecten gevonden, wat maar een fractie is van wat er in de kooi van deze groep te vinden is. Hieronder zaten vijf soorten dagvlinders en 32 soorten nachtvinders. Bij de nachtvinders zat ook de 400° soort, nl. Gerande spanner, zie foto hiernaast. Andere insecten die gevonden zijn libellen (Lantaarntje en Gewone oeverlibel), de Veenmol (een krekelt), drie soorten hommels/wespen, waaronder de galwesp met de prachtige naam Hondsdrabsnoepje (zie foto hiernaast van Michel Langeveld), zeven soorten vliegen en muggen, waaronder het Gewoon goudlokje en de Bosbijvlieg, negen soorten kevers, waaronder de Tuimelaar, 5 soorten wantsen en luizen, waaronder de Netelringpoot, en de

Gewone oorworm.

7.7 Overige geleedpotigen en ongewervelden

Van de overige geleedpotigen werden er veel Rode Amerikaanse rivierkreeften gevangen, naast enkele Geknobbelde Amerikaanse rivierkreeften en Chinese wolhandkrabben. Daarnaast enkele soorten spinnen en de Ruwe pissebed. Van de weekdieren werden drie soorten zoetwatermossels gevangen, waaronder de exotische Aziatische korfmossel en de Quaggamossel en drie soorten landslakken. De naaktslakken konden niet op (soort)naam worden gebracht. Bij het werken aan beschoeiing werd vaak Echte zoetwaterspons gevonden, maar omdat deze alleen met de microscoop op naam te brengen is, is deze nog niet meegeteld.

7.8 Vissen

Er zijn zes soorten vissen gevangen, waarbij het leeuwendeel werd uitgemaakt door de Baars, minder algemeen waren Ruisvoorn en Zwartbekgrondel (een exoot), en van Brasem, Zeelt en Riviergrondel werd een enkel exemplaar gevangen. In de sloot rond de kooi en in de uitwaterende sloot zitten altijd grote karpers, maar die moeten nog op naam worden gebracht.

7.9 Hogere planten

Er zijn maar liefst 173 soorten (hogere) planten vastgesteld dit jaar in de eendenkooi, mede dankzij de plantenkennis van Danusia Hendriksz. Er zitten daar een beperkt aantal zeldzamere soorten, die vaak zijn verwilderd (na aanplant), zoals de Zwarte bes en Witte els. De eendenkooi wordt gekenmerkt door uitbundige bloei van Sneeuwkllokjes, gevolgd door Fluitenkruid, Brandnetel en Braam. Deze soorten domineren de vegetatie van de eendenkooi. Veel andere soorten vinden we bij de aangevoerde grond (Vingergras en Knopkruid), of in de tredvegetaties bij het kooihuisje, werkschuur en kippenhok, of in de oevers van de sloot rondom de kooi. Bijzondere vochtige/natte soorten zijn de Gevleugeld helmkruid (zie foto), de Watermuur en de Moerasmelkdistel, die wel meer dan twee meter hoog kan worden. De eerste soort van 2023 was de Italiaanse aronskelk.

7.10 Mossen en korstmossen

Er zijn 17 soorten mossen en korstmossen gevonden, waaronder de zeldzamere Lichte – en Boomcitroenkorst, Zwart schriftmos en Tweesporig vliesje.

7.11 Paddenstoelen

Er zijn maar liefst 96 soorten paddenstoelen aangetroffen in de kooi. Het leeuwendeel daarvan zijn micro-paddenstoelen, soorten die alleen met loep en microscoop op een vaak prachtige naam te brengen zijn. Hieronder zaten een reeks zeldzame soorten zoals Ruwsporig harshaarveegje, Prachtvliesje, Braamkogeltje en Knopharig rouwkorstje. Daarnaast zijn ook een beperkt aantal macro-paddenstoelen gevonden, waaronder ook de laatste soort gevonden in

2023 (door Hans Homan) het Fluweelpootje (een groepsoort), zie foto.

7.12 Totaal aantal soorten tot en met 2023

Over alle bekende jaren zijn nu maar liefst 625 “echte” soorten waargenomen (daarnaast 48 verzamelsoorten en 4 hybrides). Ten opzichte van vóór 2023 zijn dus 235 nieuwe soorten waargenomen! Er zijn een aantal groepen planten en dieren die nog onvoldoende aandacht hebben gekregen, zoals de insecten. Uiteindelijk moet het makkelijk mogelijk zijn om in de eendenkooi uiteindelijk op de duizend soorten uit te komen. Heel veel dank aan alle waarnemers!!

Dit natuurverslag is samengesteld door

Jeroen van der Klaauw

Broedvogelmonitoring

Watervogeltelling

Slaapplaatstelling

Zoogdiermonitoring

Annemieke de Winter

Ringen

Kees Lips

Wil Tamis

Wil Tamis

Bioblitz

© Stichting Eendenkooi Warmond – maart 2024